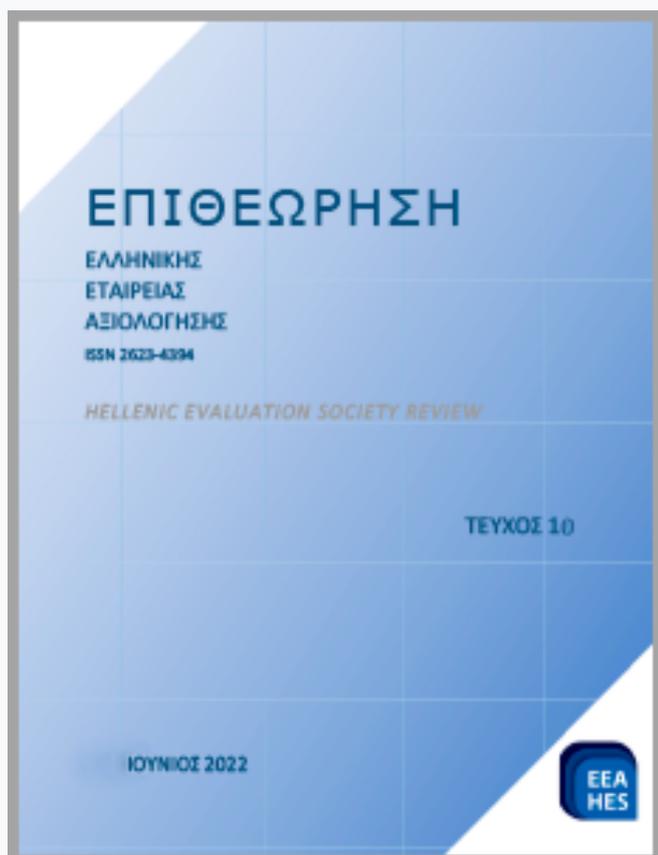

Hellenic Evaluation Society Review

No 10 (2022)

HELLENIC EVALUATION SOCIETY REVIEW - ISSUE 10

Ενίσχυση των ικανοτήτων των Εταιρειών και Δικτύων Αξιολόγησης στην Ευρώπη

Hellenic Evaluation Society HES

doi: [10.12681/eea.40277](https://doi.org/10.12681/eea.40277)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ενίσχυση των ικανοτήτων των Εταιρειών και Δικτύων Αξιολόγησης στην Ευρώπη

Συνέντευξη με την Πρόεδρο του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Εταιρειών Αξιολόγησης (NESE) κα Παρασκευή Μπουφούνου

Η Δρ. Παρασκευή Μπουφούνου είναι Επίκουρος Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Χρηματοοικονομικής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ και Συντονίστρια του MBA Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα. Έχει πολυετή και πολυσχιδή διδακτική εμπειρία σε Προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό επίπεδο σε συνεργασία με Ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια και ευρύ δημοσιευμένο ερευνητικό έργο. Παράλληλα έχει άνω των 30 ετών εμπειρία στον Χρηματοπιστωτικό Κλάδο. Μεταξύ άλλων έχει διατελέσει Πρόεδρος του Invest in Greece, Σύμβουλος του Προέδρου της ΕΤΕ και της ΕΕΤ, Ειδικός Σύμβουλος των Υπουργών Οικονομίας κ Εσωτερικών και Οικονομικών (ΓΓ), Γεν. Δ/ντρια της Εμπορικής Leasing και Δ/ντρια της Εμπορικής Χρηματοπιστωτικής και στέλεχος της Δ/σης Στρατηγικού Σχεδιασμού της Εμπορικής Τράπεζας. Η Παρασκευή Μπουφούνου είναι πρόεδρος του NESE και μέλος του ΔΣ της ΕΕΑ.

Για την επόμενη διετία (2021-2022) η ΕΕΑ προεδρεύει του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Εταιρειών Αξιολόγησης (NESE) ενός ευρωπαϊκού δικτύου που δημιουργεί αξία μέσω της δημιουργίας ενός κοινού εδάφους για όλες τις Εταιρείες και τα Δίκτυα Αξιολόγησης μέλη του που ενδιαφέρονται για την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ανάπτυξη αμοιβαίας τεχνογνωσίας, σε θεωρητικά ζητήματα αλλά και πρακτικές που σχετίζονται με την αξιολόγηση. Το Δίκτυο εργάζεται στην κατεύθυνση υποστήριξης των εθνικών ικανοτήτων σε Εταιρείες και Εθνικά Δίκτυα που εργάζονται για την προώθηση της χρήσης της αξιολόγησης και την οικοδόμηση κουλτούρας αξιολόγησης.

*Στο πλαίσιο αυτό, τον Αύγουστο του 2021, το Δίκτυο ανέλαβε την εκπόνηση του έργου: **Ενίσχυση των ικανοτήτων των Εταιρειών και Δικτύων Αξιολόγησης στην Ευρώπη: Μια πρακτική προσέγγιση για την προώθηση της αξιολόγησης των βασικών οριζόντιων αρχών (KHP).***

Θα θέλατε να μας πείτε δυο λόγια για το έργο;

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό IOCE/EVALPartners και εταίροι του είναι: η Ισπανία, η Γερμανία, η Πολωνία, η Σερβία, η Βόρεια Μακεδονία και η Ελλάδα, η οποία και προεδρεύει του Δικτύου αλλά και του έργου. Ως συνδεδεμένος εταίρος συμμετέχει και η Ιταλία. Οι εταίροι υποστηρίζουν μια συμμετοχική δράση χωρίς αποκλεισμούς που επεκτείνεται σε όλες τις Εταιρείες και Δίκτυα στην Ευρώπη. Το έργο στοχεύει στην ενίσχυση της εσωτερικής συνεργασίας των μελών του NESE μέσω της ανάπτυξης ενός Κοινού Πλαισίου Αναφοράς (ΚΠΑ-CRF) που μπορεί να αξιοποιηθεί από τις εθνικές Εταιρείες και τα Δίκτυα Αξιολόγησης ώστε να υποστηρίξει την προώθηση των βασικών αρχών της ισότητας, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής δικαιοσύνης και των κοινών αρχών της εταιρικής σχέσης, της καινοτομίας, της ένταξης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (KHP) στις πρακτικές αξιολόγησης των χωρών.

Στις μέρες μας, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια πρωτοφανή διαδικασία μετασχηματισμού της Ευρώπης. Οι προτεραιότητες έχουν αλλάξει και οι εξελίξεις είναι ραγδαίες. Γιατί οι βασικές αρχές είναι σήμερα τόσο σημαντικές;

Οι βασικές αρχές ως οριζόντια ζητήματα έχουν γίνει ολοένα και πιο σημαντικά την περίοδο 2021-27. Όλοι συμφωνούν με τις αρχές, τις οποίες και θεωρούν τόσο δεδομένες, αλλά εξ' αυτού στην πράξη, αναδεικνύεται ως πρόκληση η ανάπτυξη προσεγγίσεων για μια ορατή ενσωμάτωση των βασικών αρχών στον κύκλο ζωής των πολιτικών, των προγραμμάτων και των έργων. Κάτι που θεωρείται δεδομένο μπορεί να οδηγήσει σε ασάφεια ή σε αδράνεια. Η προκαταρκτική ανάλυση που διενεργήθηκε στα μέλη του Δικτύου στην Ευρώπη δείχνει ότι δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί έγγραφα ή/και κατευθυντήριες γραμμές για να υποστηρίξουν την ενσωμάτωση των βασικών αρχών στο σχεδιασμό και στην αξιολόγηση των πολιτικών ως συνιστώσα της μεγαλύτερης χρήσης αποδεικτικών στοιχείων αξιολόγησης στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Ποιοι είναι, στο πλαίσιο αυτό, οι ειδικότεροι στόχοι του έργου;

Το έργο έχει συγκεκριμένους στόχους.

- 1) Την ενίσχυση των ικανοτήτων των Εταιρειών και Δικτύων μέσω της χρήσης ενός κοινού «εργαλείου» που προωθεί τη διακήρυξη των βασικών αρχών στην αξιολόγηση.
- 2) τη θέσπιση κοινού εδάφους για τις Εταιρείες και τα Δίκτυα ώστε να ανταλλάξουν πρακτικές προσεγγίσεις και να υποστηρίξουν την υιοθέτηση των βασικών οριζόντιων αρχών στο σχεδιασμό και την εκπόνηση των αξιολογήσεων.
- 3) την υποστήριξη του επαγγελματισμού στην αξιολόγηση μέσω της παροχής ενός εγγράφου πρακτικής καθοδήγησης: του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς-ΚΠΑ.

Τι είναι ακριβώς το Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς;

Το Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς - ΚΠΑ για την προώθηση των Βασικών Οριζόντιων Αρχών στην Αξιολόγηση είναι ένα Έγγραφο Θέσεων για την ανάδειξη της αναγκαιότητας και την προετοιμασία του εδάφους για την ανάπτυξη ποιοτικών και αξιόπιστων αξιολογήσεων, με σεβασμό προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, «μην αφήνοντας κανέναν πίσω».

Το ΚΠΑ είναι ένα πρακτικό εργαλείο ώστε:

- οι Εταιρείες και τα Δίκτυα Αξιολόγησης στην Ευρώπη: να προσδιορίσουν τις κατάλληλες ενέργειες για την ενίσχυση των τρεχουσών ικανοτήτων τους και να διασφαλίσουν τις αναγκαίες επαγγελματικές ικανότητες όσον αφορά την αξιολόγηση των βασικών αρχών, αλλά και
- το NESE, ως ομπρέλα: να αναλάβει συντονισμένη δράση για την ανταλλαγή απόψεων, την έναρξη ενός δημόσιου διαλόγου, τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την παρακολούθηση της προόδου που συντελείται σταδιακά στο πεδίο αυτό.

Τι ακριβώς ανέδειξε η έρευνα που διενεργήσατε για την Ευρώπη;

Η ενσωμάτωση των βασικών αρχών στην αξιολόγηση είναι ένα ζήτημα με ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής. Συνεπώς, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να

ενσωματώνονται σε όλες τις παρεμβάσεις που αφορούν το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των πολιτικών.

Η ανάλυση μας αποκάλυψε διαφορές μεταξύ των 14 ευρωπαϊκών εταιρειών και δικτύων αξιολόγησης που συμμετείχαν στη σχετική έρευνα. Στη συντριπτική πλειονότητα των χωρών, παραδόξως, δεν υπάρχει σαφής αντίληψη των αρχών και διαπιστώνεται περιορισμένη προώθηση των αρχών (πλην εξαιρέσεων όπως πιθανόν η αρχή της ισότητας του φύλου) στις πρακτικές αξιολόγησης. Φαίνεται ακόμη ότι δεν υπάρχει σαφής δέσμευση στα στρατηγικά έγγραφα των εταιρειών και δικτύων αξιολόγησης. Έχει εντοπιστεί κατακερματισμός στις δραστηριότητές τους, καθώς πολλά μέλη μας δεν έχουν ακόμη αναπτύξει έγγραφα ή/και κατευθυντήριες οδηγίες για να υποστηρίξουν τη μεγαλύτερη χρήση αποδεικτικών στοιχείων στην αξιολόγηση και στις διαδικασίες λήψης απόφασης των τοπικών πολιτικών ή ακόμη και για να βοηθήσουν τους εθνικούς αξιολογητές που αντιμετωπίζουν διάφορες σύγχρονες μεθοδολογικές προκλήσεις.

Επιπλέον, αναδεικνύεται ότι υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία ως προς την ενσωμάτωση των ανωτέρω αρχών στα πρότυπα αξιολόγησης και στο πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων των αξιολογητών, παρόλο που η εκπαίδευση και η ανάπτυξη εργαλείων φαίνεται ότι αναλαμβάνονται από ένα μικρό μερίδιο των μελών μας. Η πλέον κοινή προσέγγιση σχετίζεται με τις αρχές που αξιολογούνται σε θεματικές αξιολογήσεις και όχι ως οριζόντια ζητήματα που ενσωματώνονται σε όλες τις αξιολογήσεις. Φυσικά, η μεγαλύτερη πρόοδος έχει σημειωθεί για τις αρχές που σχετίζονται με τα εκδοθέντα κατευθυντήρια μεθοδολογικά έγγραφα σχετικά με το φύλο, την ένταξη, την εταιρική σχέση και την αειφόρο ανάπτυξη, και βεβαίως όπου υπάρχει σαφές αίτημα για την αξιολόγησή τους.

Τέλος, από την ανάλυση που διενεργήθηκε, φαίνεται να υπάρχει σημαντική ανάγκη για ενίσχυση της προσπάθειας για αύξηση των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και προβολής των αρχών, σε συνδυασμό με την ανάληψη δράσης για ουσιαστική δέσμευση ως προς την προώθησή τους.

Ως Δίκτυο, τι προτείνετε ότι πρέπει να γίνει; Πως μπορεί να καλυφθεί το κενό;

Όπως ανέφερα και πριν, παραδόξως, οι Βασικές Οριζόντιες Αρχές δεν είναι πολύ 'ορατές' ή ευθέως αναγνωρίσιμες στα στρατηγικά έγγραφα και τις δραστηριότητες των μελών μας. Σε πολλές περιπτώσεις, οι αρχές αυτές θεωρούνται δεδομένες και εξ' αυτού δεν υπάρχουν συγκεκριμένες αναφορές σε έγγραφα, εργαλεία και πρότυπα. Επομένως, υφίσταται ανάγκη για:

- 1) Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ενσωμάτωση των βασικών αρχών στα κριτήρια ποιότητας για την αξιολόγηση.
- 2) Ουσιαστική δέσμευση των μελών μας για την ενσωμάτωση των αρχών αυτές στις πρακτικές αξιολόγησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και στα στρατηγικά τους κείμενα.
- 3) Υλοποίηση στοχευμένων δραστηριοτήτων για την ανάδειξη των αρχών και την προώθηση στην εθνική κοινότητα των αξιολογητών και των αρχών που προκηρύσσουν αξιολογήσεις.
- 4) Αξιοποίηση υφιστάμενων Εθνικών Πολιτικών/Σχεδίων Αξιολόγησης ως σημείο εκκίνησης μιας σχετικά ανοιχτής δημόσιας συζήτησης.
- 5) Παροχή υποστήριξης σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης των αρχών κατά την ανάθεση ή τη διεξαγωγή αξιολόγησης, κυρίως σε μεθοδολογικό επίπεδο.
- 6) Ανάδειξη καλών πρακτικών που εστιάζουν στην οριζόντια ενσωμάτωση των βασικών αρχών στις αξιολογικές πρακτικές.

- 7) Παροχή υποστήριξης και τεχνογνωσίας στα μέλη του Δικτύου μας που στοχεύουν στην υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων για να ενσωματώσουν τις βασικές αρχές ως οριζόντιο ζήτημα στις αξιολογήσεις.
- 8) Προώθηση της Διακήρυξης της Θεσσαλονίκης μεταξύ των μελών του Δικτύου και ανάδειξη τις συνάφειας που υφίσταται μεταξύ των αρχών.

Ποια είναι λοιπόν τα επόμενα βήματά σας;

Η ΕΕΑ και το NESE θεωρούν το έργο ως πολλά υποσχόμενο για την ενίσχυση της ικανότητας και της συνεργασίας των Εταιρειών και Δικτύων Αξιολόγησης στην Ευρώπη. Τα αποτελέσματα του έργου φυσικά θα αποτελέσουν αντικείμενο διάδοσης και στη χώρα μας, μέσω ειδικής εκδήλωσης που θα διοργανωθεί για το σκοπό αυτό. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνει χώρα ειδική ενημερωτική συνεδρία, στο περιθώριο του Διεθνούς Διετούς Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης (Κοπεγχάγη 6-10/6/2022). Τέλος, το φθινόπωρο αναμένεται το NESE να εκκινήσει τη διαδικασία του ανοιχτού δημόσιου διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο με παράλληλες διμερείς συνεργασίες αλλά και μια ανοιχτή εκδήλωση προς όλα τα μέλη μας.

Αθήνα, Ιούνιος 2022